

Rendezvények

– Design Hét –

2004. október 15–25.	Kortárs osztrák design – Adolf Loos Staatspreis Design 2003 osztrák állami designdíjjal kitüntetett termékek	Budapest Galéria 1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.
2004. október 15–25.	Kortárs osztrák design – Osztrák tervezőgrafika és digitális média	Octogon Galéria 1013 Budapest, Lánchíd utca 7–9.
2004. október 17 – november 5.	„A divat lenyomata az építészetben” című cseh kiállítás	VAM IDC Galéria 1061 Budapest, Király utca 26.
2004. október 16–31.	Aranyrajzszőgő Díj 2004 (A Magyar Grafikai Stúdiók Egyesülete szervezésében)	Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Kiállítóterme 1061 Budapest, Andrássy út 6.
2004. október 17–31.	21. századi Dandy kiállítás	Gödör Klub 1051 Budapest, Erzsébet tér
2004. október 18 – november 12.	Design PL, Lengyel formatervező cégek kiállítása: NC Art, TRIADA Design, ERGO Design	Lengyel Intézet, 1064 Budapest, Nagymező utca 15.
2004. október 19 – november 7.	A Magyar Formatervezési Díj 25 éve	Iparművészeti Múzeum 1091 Budapest, Üllői út 33–37.
2004. október 19–30.	Observeur du Design – A francia design sztárjai	Francia Intézet 1011 Budapest, Fő utca 17.
2004. október 21 – november 6.	Diáksikerek kiállítás	Magyar Iparművészeti Egyetem Galéria 1015 Budapest, Batthyány u. 65.
2004. október 22–24.	Design Iskolák Börzége	Iparművészeti Múzeum 1091 Budapest, Üllői út 33–37.
2004. október 22 – november 6. (nyitva)	Holland plakátkiállítás	Spinoza Ház 1074 Budapest, Dob utca 15.
2004. október 11.	PATLIB Központ megnyitása a Miskolci Egyetemen	
2004. november 2.	Akadémiai- Szabadalmi Nívódíj átadása	
2004. november 3.	Magyar Tudomány Ünnepe	
2004. november 4.	Innovációs Nap „A szakköri munka, mint az innovatív gondolkodásra nevelés színtere” című pályázat eredményhirdetése	
2004. november 9.	Garibaldi Klub Ginsztler János akadémikus előadása „Kimerülési folyamatok az anyagokban és az emberi szervezetben”	

HÍRLEVÉL A SZELLEMI TULAJDON VÉDELMEÉRŐL
A Magyar Szabadalmi Hivatal és a Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács kiadványa

1. évfolyam, 3. szám, 2004. október
Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó: Dr. Bendzsel Miklós

Szerkesztőség: Magyar Szabadalmi Hivatal · Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács Titkársága · 1054 Budapest, Garibaldi u. 2. · Telefon: 474-5987
Levélcím: Pf. 552, 1370 · mszh@hpo.hu · http://www.mszh.hu

Terjeszti: a Magyar Szabadalmi Hivatal

Szerkesztőbizottság:
Dr. Bendzsel Miklós, Dr. Faludi Gábor, Dr. Ficsor Mihály,
Dürr János, Dr. Kiss Marietta, Dr. Kiss Zoltán,
Dr. Szabó Ágnes, Sztáné Dr. Kazai Ágnes

HU ISSN 1785-7767

350 – MSZH – 2004.087

HÍRLEVÉL

A SZELLEMI TULAJDON VÉDELMEÉRŐL

A Magyar Szabadalmi Hivatal és a Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács kiadványa

1. évfolyam 3. szám

2004. október

IN MEMORIAM

Bogsch Árpád
(1919 – 2004)

Lelki és szellemi erejét nehéz betegségével mindvégig szembeszegezve, életének nyolcvanhatodik évében, 2004. szeptember 19-én elhunyt dr. Bogsch Árpád, az ENSZ Szellemi Tulajdon Világszervezetét (WIPO) 24 éven át irányító volt főigazgató, a szellemi tulajdon egyetemes védelmének korszakos, teremtő személyisége.

Bogsch Árpád 1942-ben Budapesten megszerzett jogi doktorátusát követően ügyvédként dolgozott, majd 1948-ban, Párizsban az UNESCO Szerzői Jogi Igazgatóságának lett munkatársa. Az Amerikai Egyesült Államok Szerzői Jogi Hivatalának felajánlott jogi tanácsadói posztját 1954-ben elfogadva, 1959-ben amerikai állampolgár lett. Kimagasló karrierje a WIPO kereteiben, annak elődszervezete, a BIRPI első főigazgatóhelyettesi megbízatásával kezdődött 1963-ban; 1970 és 1973 között a WIPO hasonló vezetői feladatát látta el. 1973-tól negyedszázadon át töltötte be a WIPO főigazgatói és az UPOV főtáskari felelős pozícióit.

Bogsch Árpád 1997-ig tartó irányítása alatt a Világszervezet által elért vívmányok közül kiemelkedő történeti eredményeként tartja számon a nemzetközi közösség, hogy

– megalakult a WIPO Nemzetközi Irodája, amely a szellemi tulajdoni terület élenjáró intézményévé vált, és a vezetése alatt épült fel a WIPO székháza, Genf egyik legjellegzetesebb épülete,
– létrejött a Szabadalmi Együttműködési Szerződés, amelynek immár 123 szerződött állama van,
– a Madridi Jegyzőkönyv magas szintű oltalmat biztosít a védjegyjogosultak számára, a Védjegyjogi Szerződés pedig megkönnyíti a védjegyjogok szerzését,
– a WIPO 1996-ban létrehozott Szerzői Jogi Szerződése és az előadásokról és a hangfelvételekről szóló szerződése korszerűsítette a szerzői jogok védelmét az új, digitális környezetben,

– az új növényfajták oltalmára létesült Nemzetközi Egyezmény az egész világon mintául szolgál a növény-nemesítők jogai tekintetében.

Lankadatlan erőfeszítéssel segítette a fejlődő országokat szellemi tulajdonjogi rendszerük kialakításában. Hivatali ideje alatt a fejlesztési együttműködés, az átfogó segítségnyújtás a WIPO alapvető elvévé vált. Kitüntetett személyes figyelme és tanácsai nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az 1990-es évek elején hazánk iparjogvédelmi és szerzői jogi szabályozása és intézményrendszere eredményesen igazodott a piacgazdaság és a jogállamiság követelményeihez, előkészítve e területen is Magyarország beilleszkedését az intézményesített európai együttműködésbe.

Számos nemzetközi és nemzeti elismerés, tucatnyi – köztük az Eötvös Loránd Tudományegyetemtől 1991-ben kapott – díszdoktori cím fémjelzi nagyra becsültségét.

Munkásságát a Magyar Köztársaság Elnöke 1996-ban, a magyar szabadalmi centenárium alkalmából, a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetéssel, illetve életútja elismeréseként 1997-ben a Köztársasági Elnök Arany Emlékérmével ismerte el.

Nyolcvanötödik születésnapján, 2004. február 24-én a magyar iparjogvédelmi és szerzői jogi szakmai társadalom jókívánságainak és köszönetének jegyében vette át Genfben a Jedlik Ányos-díjat.

Bogsch Árpád kivételes humanizmusa, teremtő intellektusa és felelős irányító ereje révén a kivételes államférfiúi munkásság megjelenítője marad a világ számára. A modern szellemi tulajdonvédelmi rendszer atyjának nagyra becsült és példamutató szellemi örökségét teszi személyessé az utolsó időszak korszakzáró és megindító vallo-mása: „Szellem és jog” címmel, 2004. augusztusában közreadott, magyar nyelvű önéletrajza.

Szellem és jog Méltatás és emlékezés

„Habent fata sua libelli”

Az olvasó által kézben tartott cikk eleinte csupán tömör, érdeklődést felkeltő írásnak indult, amely egy, a Magyar Szabadalmi Hivatal gondozásában megjelent mű méltatását tartalmazta volna. De a sors máshogyan rendezte az eseményeket.

A Szellemi Tulajdon Világszervezete nyugalmazott főigazgatójának, Bogsch Árpádnak „Szellem és jog” címmel írt könyve szeptember közepén jelent meg a Magyar Szabadalmi Hivatal gondozásában. Az eseménynek mélyeséges tragikumot kölcsönöz a szomorú hír, hogy nem sokkal a könyv megjelenését követően, 2004. szeptember 19-én, hosszas betegség után eltávozott közülünk a mű írója. A kész könyvet még kezébe vehette, és láthatta művének végső formáját, azonban annak további sorsát már nem követhette Bogsch Árpád.

Műve tanúsága szerint a szerző nem tervezte emlékeinek papírra vetését. Szerencsések vagyunk, hogy végül is másképpen döntött, „noha korábban keményen” megfogadta magának, hogy nem kíván visszaemlékezést készíteni. Hálásak lehetünk ennek a nagyszerű embernek ezért a közvetlen, egyenes és a tőle megszokott világossággal írott műért.

A könyv meglepő: egyszerre személyes és rendkívül logikus. Alapvetően elemzéseket tartalmaz mindenről, ami az író számára valóban fontos volt. A külső szemlélő itt azt gondolhatja, hogy leginkább a munkásságát tárja majd elénk részletesen e rendkívüli életet élt ember; üléseket, ahol bravúros levezető elnöki képességekről tett tanúbizonyságot, vagy éppen a nemzetközi iparjogvédelem és a szerzői jog gordiuszi csomóit, amelyeket egy-egy huszárvágással sikerült megoldania.

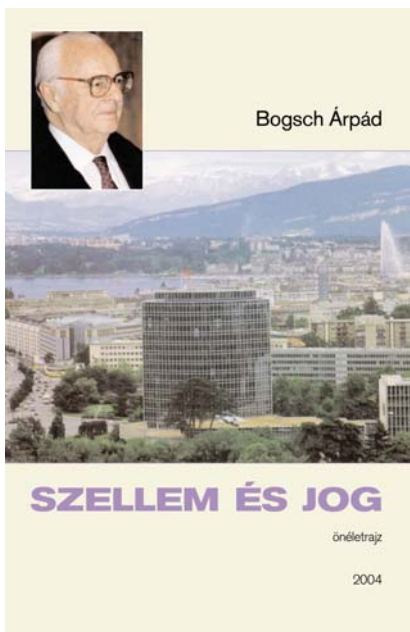
Bár munkássága, a „devoir” mindvégig jelentős szerephez jut visszaemlékezésében, és persze tapinthatóan

minden tevékenységének alapja és mozgató rugója is ez a komoly feladatteljesítés, olvasás közben rácsodálkozhatunk, hogy mégsem ezt fejt ki legrészletesebben művében. E könyv ékes tanúbizonysága annak, hogy Bogsch Árpád életében a főszerepet a család és az emberi kapcsolatok játszották, kiegészítve a művészetek és a távoli tájak iránt érzett olthatatlan kíváncsisággal és megértő elfogadással. E képet természetesen fűszerezik – egy magyar emberhez híven – az élet kulináris oldaláról szóló megemlékezések, hiszen ezek szintén nem maradhatnak el az élet fontos dolgairól készült számvetésben.

Széles spektrumot ölel fel a könyv, egy teljes emberi életet tár elénk, amely több mint nyolc évtizedet, vagyis szinte a teljes huszadik századot átíveli. Megismerhetjük azt a békés polgári otthont, ahová született és amelyben felnőtt Bogsch Árpád, kísérhetjük őt a második világháború vérzivataros időiben az ostromolt Budapesten, majd megismerhetjük azokat az okokat, amelyek miatt az emigrációt választotta. Az íróval együtt követhetjük a világháború utáni új világregnd megszilárdulását, majd ennek a világregndnek alapvetően új alapokra helyeződését. Mindezt az író szemszögéből kísérhetjük végig, betekintést nyerve a Szellemi Tulajdon Világszervezetének és a nemzetközi diplomáciának a működésébe.

A Bogsch Árpád rendkívüli személyiségét őrző sorokat tehát, nem csak azoknak érdemes elolvasniuk, akik munkájuk során aktívan foglalkoznak a szellemi tulajdonnal, illetve annak nemzetközi vonatkozásaival, hanem mindazoknak, akiket az élet valóban fontos dolgai érdekelnek.

A Magyar Szabadalmi Hivatal a „Szellem és jog” című mű közreadása mellett jelen kiadványával is tisztelgenni kíván a szellemi tulajdon legnagyobb magyarjának emléke előtt.

A Versenyképességi Tanács által elfogadott közös álláspont várhatóan még 2004 folyamán az Európai Parlament elé kerül, amely arról állást foglal, esetleges módosítási javaslatok megtételével. Ezt követően kerül csak sor arra, hogy az Európai Parlament általi javaslatokat a Tanács ismét megvitassa, és újabb álláspontot alakítson ki; erre várhatóan 2005 tavaszán kerül majd sor.

Hasznos linkek:

- http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/ndprop/comp/com02-92en.pdf
- http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/ndprop/comp/studyintro.com

Az Európai Bizottság javaslata a formatervezési minták oltalmáról szóló 98/71/EK irányelv módosítására az alkatrészek tekintetében

A formatervezési minták oltalmáról szóló 98/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadásakor az Európai Unió tagállamai nem jutottak megállapodásra egy egységes, valamennyi tagállamban egyaránt alkalmazható szabályozás létrehozásában az **összetett termékek javításához szükséges alkatrészekre vonatkozó formatervezési mintaoltalom** biztosítását illetően, így a formatervezési mintaoltalmi rendszerrel kapcsolatos harmonizációra e kérdésben nem került sor. Az egységes szabályozás kialakulása érdekében azonban rögzítették az irányelv 14. cikkében, hogy a tagállamok fenntartják az alkatrészekkel kapcsolatos rendelkezéseiket, ám a formatervezési mintaoltalom alatt álló összetett termékek alkatrészeinek oltalmára vonatkozó szabályokat kizárólag a liberalizáció (az oltalmi szint csökkentése) elvének megfelelően módosíthatják. Az irányelv 18. cikke előírta, hogy az Európai Bizottság – legkésőbb 2004. októberig – tegyen javaslatot az alkatrészekkel kapcsolatosan szükségesnek ítélt változtatásokra.

Az irányelv előírásainak megfelelően 2004. szeptember 14-én a **Bizottság javaslatot terjesztett elő az alkatrészekkel kapcsolatos formatervezési mintaoltalom szabályozásának módosítására**, amely szerint a tagállamok a továbbiakban nem biztosíthatnák formatervezési mintaoltalmat a másodlagos piacon a „látható” külső alkatrészekre vonatkozóan (pl. gépjárművek esetében ilyen alkatrészeknek minősülnek a motorháztetők, a lökhárítók, a szélvédőüvegek, az ajtók, a világítótestek). A javaslat célja a verseny fokozása az alkatrészipiacon, a nagyobb választék és az alacsonyabb árak biztosítása a fogyasztók számára, valamint az Európai Unió területén kívül működő független gyártók új piaci szereplőként való bevonása. A javaslat nem érintené a „nem látható” belső alkatrészeket. A Bizottság becslése alapján a formatervezési mintaoltalomban részesített alkatrészek ára 6,4–10,3%-kal magasabb, ami megközelítőleg tízmilliárd eurót jelent évente.

A javaslat valamennyi olyan iparágat (pl. motorke-rekár-javítás, órajavítás) **érint, amelyben összetett termékek eredeti megjelenésének helyreállítására irányuló valamely látható külső alkatrész javítása, illetve kicserélése szükséges.** A javaslat ennél fogva nem ágazatfüggő, azonban főként a gépjárműiparra vonatkozik, mivel az összetett termékek mintaoltalma ebben az ágazat-

ban meghatározó jelentőségű, a magas költségekre tekintettel a látható külső alkatrészek kijavítása, illetve kicserélése rendkívül gyakori.

A látható alkatrészek az alkatrészekre formatervezési mintaoltalmat biztosító tagállamokban csak az eredeti gyártótól szerezhetők be, amely versenykorlátozó hatással bír, mivel kizárja a független alkatrészgyártókat a másodlagos alkatrészipiacról. A helyzetüket tovább rontja az a tény, hogy a tagállamok formatervezési mintaoltalommal kapcsolatos szabályozása eltérő: míg a független gyártóknak egyes tagállamokban van lehetőségük a termékeik értékesítésére, más tagállamokban nincs. E probléma megoldására a javaslat módosítaná az irányelvet, amelynek értelmében a független alkatrészgyártók által az összetett termék eredeti megjelenésének helyreállítására irányuló javítás céljából bármely látható alkatrész szabadon előállítható és forgalmazható lenne. A javaslat szerint tehát a formatervezési mintaoltalom jogsultja az irányelv 12. cikkének (1) bekezdése alapján nem élhetne a kizárólagos hasznosítás és az ehhez kapcsolódó jogokkal az alkatrészek másodlagos piacán.

A Bizottság álláspontja szerint az eredeti alkatrészgyártók nem szenvednének indokolatlan anyagi veszteséget, ugyanis az elsődleges alkatrészipiacon továbbra is érvényesül az eredeti alkatrészek formatervezési mintaoltalma, amely fedezi a gyártók befektetéseinek megtérülését.

A Bizottság megítélése szerint a fogyasztók számára kedvező lenne, hogy a formatervezési mintaoltalom eltörlésével új szereplők lépnek be a másodlagos alkatrészipiacra, így a verseny erősödésének hatására az alkatrészek nagyobb kínálata révén azok árai csökkennének. Ennek következtében – különösen például a gépjárművek esetében – a biztosítási díjak is mérséklődnének, mivel a gépjármű-biztosítók által megállapított díjak jelentős hányadát az autóalkatrészek árai alkotják.

Hasznos linkek:

- http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/ndprop/design/index.htm
- http://www.europa.eu.int/eur-lex/pri/en/lip/lat-est/doc/2004/com2004_0582en01.doc
- http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/ndprop/design/sec-2004-1097_en.pdf

Az európai szabadalmi bejelentés benyújtásakor az Európai Szabadalmi Egyezmény Díjszabályzatban meghatározott bejelentési, kutatási és 10-nél több igénypont esetén a többlet igénypontok után járó díjat kell fizetni az Európai Szabadalmi Hivatal számlájára. A díjnak a bejelentés átvételétől számított egy hónapon belül meg kell érkezni a számlára. Jelenleg a bejelentési díj 125 euró, a kutatási díj 690 euró és a többlet igénypontok után fizetendő díj 40 euró, igénypontonként.

Az Európai Szabadalmi Hivatal magyarországi Euró-számlájának adatai:

Számlaszám: 11764946-00239880

Bank neve és címe: OTP Bank Rt.,
Központi Fiók
Deák Ferenc utca 7–9.
1052 Budapest

A számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról szóló irányelvjavaslat

Az Európai Bizottság 2002. február 20-án terjesztette elő a **számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról szóló irányelvjavaslatot**. Az irányelvjavaslat főbb céljai a következők:

- a jogbiztonság erősítése és ezzel a gazdasági döntésekhez szükséges kiszámíthatóság megteremtése, különösen azáltal, hogy az irányelvjavaslat gátat kíván vetni annak, hogy az Európai Szabadalmi Hivatal – joggyakorlatának további liberalizálásával – átvegye az Amerikai Egyesült Államok szabadalmi hatósága és bíróságai által e témában kialakított jogelveket;
- az egyes tagállamok joggyakorlatában jelentkező különbségek megszüntetésével az egységes belső piac zavartalan működésének a biztosítása;
- az európai informatikai ipar versenyképességének erősítése a világpiacra, főként amerikai és japán versenytársaikhoz képest;
- az innováció és az alkotótevékenység ösztönzése e fontos csúcstechnológiai területen.

Az irányelvjavaslat – e célkitűzések megvalósítása érdekében – az Európai Szabadalmi Hivatal és a nemzeti szabadalmi hivatalok által kialakított elveket követve rögzíti a **számítógéppel megvalósított találmány** fogalmát, azzal, hogy az ilyen találmány **csak akkor szabadalmazható**, ha az általános oltalomképességi feltételeken (újdonság, feltalálói tevékenység, ipari alkalmazhatóság) túl, a feltalálói tevékenység körében ún. műszaki hozzájárulást tartalmaz. Másképpen: a számítógéppel megvalósított találmány akkor szabadalmazható csupán, ha a részét képező számítógépi program a számítógépre telepítve és azon futtatva, azon túlmenően műszaki hatást vált ki, mint ami a program (szoftver) és a számítógép (hardver) közötti szokásos fizikai kölcsönhatásból adódik. Az irányelvjavaslat megerősíti azt az Európai Szabadalmi Egyezményben és a nemzeti jogszabályokban (így a magyar szabadalmi törvényben) is szereplő jogel-

vet, hogy a **számítógépi program kizárólag e minőségében továbbra sem lehet szabadalmazható találmány**. Az irányelvjavaslat tartalmaz továbbá a szabadalmi igénypont szerkesztésére vonatkozó szabályokat, és kimondja azt is, hogy a számítógéppel megvalósított találmányra adott szabadalomból eredő jogok nem érintik a számítógépi programok szerzői jogi védelme körében engedett szabad felhasználás (különösen a visszafejtés és az együttes működtetés) lehetőségét.

Ami az irányelvjavaslat tárgyában folyó közösségi jogalkotási folyamatot illeti, az irányelv elfogadása együttdöntési eljárásban történik, azaz az irányelv szövegében az Európai Unió Tanácsának és az Európai Parlamentnek közösen kell megállapodnia. Az EU Versenyképességi Tanácsa 2004. május 18-án szavazott a tanácsi közös álláspontról, amely ún. második olvasatra még 2004 folyamán az Európai Parlament elé kerül. E szavazás Magyarország számára történelmi jelentőségű volt, hiszen ez volt a csatlakozást követően e Tanácsban leadott első magyar szavazat. A Versenyképességi Tanács ülését követően, amelyen a hazai európai integrációs döntéshozatali eljárásnak megfelelően Magyarország támogatta a közös álláspontot, az irányelvjavaslat mind érdek-képviselői, mind pedig kormányzati szinten az érdeklődés középpontjába került, ugyanis különösen a szabad forráskódú szoftvereket készítő és használók közössége aggályát fejezte ki az irányelvjavaslat hatásai és szövegezése tekintetében egyaránt. Az álláspontok megvitatására több ízben, különböző kormányzati és országgyűlési fórumokon került sor, és a kormány szintén döntést hozott e kérdésben, amellyel megerősítette a Versenyképességi Tanácson leadott szavazatot, és egyidejűleg elrendelte az irányelvjavaslat magyar gazdaságra gyakorolt hatásainak átfogó felmérését a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara bevonásával.

A gyógyszertermékek és a növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványa (SPC¹)

A **kiegészítő oltalmi tanúsítvány** a szabadalmi oltalommal védett gyógyszertermékek és növényvédő szer termékek **szabadalmi oltalmi idejének meghosszabbítása, egy sui generis oltalmi forma keretében**.

A legtöbb műszaki területen a szabadalmi bejelentést követően, minden további intézkedés nélkül hasznosítható a találmány, forgalomba hozható a találmány szerinti termék. A gyógyszerek és a növényvédő szerek esetében azonban a szabadalmas nem hasznosíthatja a találmányát mindaddig, amíg nem kap engedélyt a hatóságoktól a termék forgalomba hozatalára. A nemzetközi statisztikák szerint gyógyszertermékek esetében átlagosan 10–12 év szükséges ahhoz, hogy a szabadalmi bejelentés napját követően egy találmány, a betegek számára is hozzáférhető gyógyszerkészítmény formájában, a piacra kerüljön. Ráadásul a gyakorlatban minden tízezer előállított (és általában szabadalmi oltalommal védett) vegyületből egy, esetleg két piacképes termék fejleszthető ki. A kifejlesztésre és a forgalomba hozatali engedély megszerzésére fordított időtartammal a szabadalom kizárólagos hasznosítására fennmaradó idő jelentősen lerövidül, a tényleges időtartam nem elegendő a gyógyszerkutatás egyébként is nagyon magas kutatási, fejlesztési és egyéb költségeinek megtérüléséhez, ezért a szabadalom nem tölti be jutalmazási, ösztönzési funkcióját. Az **Európai Unióban** ezen szakterületek hátrányos helyzetének megszüntetését, a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványára vonatkozó tanácsi rendelet, a növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványára vonatkozó európai parlamenti és tanácsi rendelet biztosítja. A rendeletek megalkotásakor figyelembe vették a nemzeti és közösségi szintű egészségügyi politika célkitűzéseket is, ezért a **maximális oltalmi idő meghosszabbítást 5 évben határozták meg, az oltalom pedig szigorúan a forgalomba hozott termékre terjedhet ki**. Az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkat követően a kiegészítő oltalmi tanúsítvány oltalmi forma bevezetésének feltételeit és átmeneti szabályait az Európai Unió tagállamai és a csatlakozó államok között létrejött **csatlakozási szerződés** tartalmazza.

Jogszabályi háttér

Magyarországon az alábbi jogszabályok határozzák meg együttesen a gyógyszer és a növényvédő szer termékek kiegészítő oltalmi tanúsítványának megszerzésével és a megadott tanúsítványokkal kapcsolatos rendelkezéseket:

- A gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről szóló 1768/92/EGK (1992. június 18.) tanácsi rendelet (közösségi rendelet);
- a növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről szóló 1610/96/EK (1996. július 23.) európai parlamenti és tanácsi rendelet (közösségi rendelet);

- a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.);
- az egyes termékek kiegészítő oltalmára vonatkozó európai rendeletek végrehajtásához szükséges szabályokról szóló 26/2004. (II. 26.) Kormányrendelet (kormányrendelet);
- a Magyar Szabadalmi Hivatal előtti iparjogvédelmi eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 71/2004. (IV. 28.) GKM rendelet

A Magyar Szabadalmi Hivatal hatásköre

A közösségi rendeletek értelmében a tanúsítvány iránti bejelentést az **abban a tagállamban működő, hatáskörrel rendelkező iparjogvédelmi hatósághoz kell benyújtani, amelynek a területére az alapszabadalmat megadták**, és ahol a termék forgalomba hozatali engedélyét kiadták, kivéve, ha a tagállam más hatóságot jelöl ki erre a feladatra. **Magyarországon ez a hatóság a Magyar Szabadalmi Hivatal** (Hivatal).

A kormányrendelet alapján a **Hivatal hatáskörébe** a tanúsítvány megadása, a tanúsítvány megszűnésének megállapítása és újra érvénybe helyezése, a tanúsítvány érvénytelenségének megállapítása, a nemleges megállapítás, a tanúsítvány értelmezése, a bejelentések és a tanúsítványok nyilvántartása, beleértve a fenntartásukkal kapcsolatos kérdéseket valamint a bejelentésekkel és a tanúsítványokkal kapcsolatos hatósági tájékoztatás tartozik.

A kiegészítő oltalmi tanúsítvány elnyerésének feltételei

Kiegészítő oltalmi tanúsítványt kell adni, ha az arra irányuló bejelentés benyújtása napján, Magyarországon:

- a termék hatályos alapszabadalom oltalma alatt áll;
- a termék gyógyszerként vagy növényvédő szerként történő forgalomba hozatalát engedélyezték a megfelelő, érvényes EGK irányelvek rendelkezéseinek megfelelően;
- a termékre még nem adtak tanúsítványt; és
- a b) pontban említett engedély a terméknek gyógyszerként vagy növényvédő szerként történő forgalomba hozatalára vonatkozó első engedély.

A tanúsítvány megadására irányuló bejelentésért külön jogszabályban meghatározott bejelentési díjat kell fizetni. A **termék** a gyógyszer vagy növényvédő szer hatóanyaga vagy hatóanyagainak kombinációja. Az **alapszabadalom** lehet nemzeti eljárásban vagy európai úton engedélyezett magyar szabadalom. Az „alapszabadalom” olyan szabadalom, amely magát a terméket, a termék előállítására szolgáló eljárást vagy a termék alkalmazását oltalmazza, és amelyet jogosultja a tanúsítvány megszerzésére irányuló eljárás céljaira megjelöl. Hatályos alapszabadalom alatt, megadott, érvényes szabadalmat kell érteni.

Az Európai Unióhoz történt csatlakozásunkat követően azon gyógyszertermékek, amelyeket korábban Magyar-

¹ Supplementary Protection Certificate

országon törzskönyveztek, és az Európai Közösség területén is rendelkeznek ún. „centralizált” eljárás alapján engedélyezett forgalomba hozatali engedéllyel; a Magyarország területére érvényes forgalomba hozatali engedélyt felváltja az Európai Közösség területén érvényes forgalomba hozatali engedély pedig, amelyek a csatlakozás napját megelőzően nem rendelkeztek Magyarországon területén érvényes forgalomba hozatali engedéllyel, de rendelkeznek az EMEA által engedélyezett ún. „centralizált” engedéllyel, az EMEA engedély hatályának Magyarországra történő kiterjedése következtében Magyarországon is forgalomba hozhatók.

Nem adható egynél több tanúsítvány akkor sem, ha a szabadalmasnak ugyanarra a termékre több szabadalma van. Azonban ha ugyanarra a termékre két vagy több függőben lévő bejelentést két vagy több olyan szabadalmas tesz, akik különböző szabadalmak jogosultjai, e termékre egy-egy tanúsítvány adható a szabadalmasok mindegyike számára.

A tanúsítvány megadására irányuló bejelentés benyújtásának határideje

A **tanúsítvány iránti bejelentést** a termék Magyarországon gyógyszerként vagy növényvédő szerként történő **első forgalomba hozatali engedélye kiadásának napját követő hat hónapon belül kell** benyújtani.

Ha a termék forgalomba hozatalát az **alapszabadalom megadása előtt engedélyezik**, a tanúsítvány iránti bejelentést a szabadalom megadását követő hat hónapon belül kell benyújtani.

Átmeneti rendelkezések

A csatlakozási tárgyalásokon a kiegészítő oltalom bevezetésének feltételeiről és átmeneti szabályairól az Európai Unió jelenlegi tagállamai és a csatlakozó államok között külön megállapodás jött létre. Ezt a megállapodást a csatlakozási szerződés tartalmazza.

E szerint a közösségi rendeletek egyéb sérelme nélkül az Európai Unióhoz történő csatlakozást követően Magyarországon olyan gyógyszerre és növényvédő szerre adható tanúsítvány, amely

- hatályos alapszabadalom oltalma alatt áll;
- amelyre az első, gyógyszerként, illetve növényvédő szerként történő forgalomba hozatali engedélyt 2000. január 1-jét követően adták ki; és
- a tanúsítvány iránti kérelmet a csatlakozás napjától számított hat hónapon belül terjesztik elő.

A Hivatal az átmeneti szabályok alapján benyújtott bejelentések tekintetében is – a rendelet általános szabályai szerint benyújtott bejelentésekkel azonos módon – teljes körű vizsgálatot végez.

A bejelentési nap elismerése és a vizsgálat

A tanúsítvány megadására irányuló bejelentésről, ha az – a benyújtáskor vagy a hiánypótlás eredményeként – kielégíti a bejelentési nap elismeréséhez előírt feltételeket,

a Hivatal a hivatalos lapjában hatósági tájékoztatást közöl és az alapszabadalomra vonatkozóan feltünteteti szabadalmi lajstromban.

A bejelentési nap elismerését követően a Hivatal megvizsgálja, hogy a bejelentés megfelel-e a közösségi rendeletben, az Szt-ben és a kormányrendeletben meghatározott többi követelménynek. Ha a bejelentő megfizette az előírt bejelentési díjat és a bejelentés megfelel a követelményeknek **a Magyar Szabadalmi Hivatal a bejelentés tárgyára tanúsítványt ad**. A bejelentést el kell utasítani, ha az hivatali figyelmeztetést/felhívást követően sem elégíti ki a vizsgált követelményeket.

A tanúsítvány megadásáról, illetve a bejelentés elutasításáról a Magyar Szabadalmi Hivatal a hivatalos lapjában hatósági tájékoztatást közöl. A megadott tanúsítványt bejegyzik a tanúsítványlajstromba és az alapszabadalomra vonatkozóan feltünteteti szabadalmi lajstromban.

A tanúsítvány jogosultja

Tanúsítvány az alapszabadalom jogosultjának vagy az ő jogutódjának adható, tehát nem adható tanúsítvány a licenciavevőnek, és nem adható a forgalomba hozatali engedély tulajdonosának sem, ha az nem jogosultja az alapszabadalomnak.

A **tanúsítvány az alapszabadalommal azonos jogokat biztosít**, azonos kötelezettségekkel és korlátokkal.

A tanúsítványokból eredő jogokra és kötelezettségekre, a tanúsítványokkal kapcsolatos hasznosítási szerződésekre, kényszerengedélyekre, valamint a tanúsítvány bitolására az Szt. rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.

A tanúsítvány időtartama, fenntartási díjak

A **tanúsítvány időtartama** az alapszabadalom oltalmi idejének lejártakor kezdődik, és az alapszabadalom iránti bejelentés benyújtásának napja és a termék Közösségen belüli forgalomba hozatalára vonatkozó első engedély keletkezésének napja között eltelt időszak öt évvel csökkentett időtartamával megegyező ideig tart, de nem haladhatja meg az öt évet.

A tanúsítvány tartamára évenként fenntartási díjat kell fizetni.

A kiegészítő oltalmi tanúsítvány megszűnése és érvénytelensége

A **kiegészítő oltalmi tanúsítvány megszűnik** az oltalmi időtartam elteltével, az oltalomról történő lemondás miatt, díjfizetés hiányában és a termék forgalomba hozatali engedélyének visszavonása következtében.

A Hivatal a tanúsítvány megszűnését határozattal állapítja meg és arról hatósági tájékoztatást közöl a hivatalos lapjában kivéve, ha a megszűnésre a tanúsítvány időtartamának lejártá miatt kerül sor (ilyenkor a megszűnés minden további intézkedés nélkül bekövetkezik); a tanúsítvány megszűnésének megállapítását és újra érvénybe helyezését bejegyzik a tanúsítványlajstromban.

3. Az elővizsgálati rendszer változása

2004. január 1-jétől az elővizsgálati kérelem benyújtása automatikusan minden megjelölt államra kiterjed, amelyek a PCT II. Fejezetének részesei (egy kiválasztásuk külön kérelemmel visszavonhatóak), valamint megszűnik az utólagos kiválasztás lehetősége is.

2004. január 1-jétől csak a fenti változásoknak megfelelő, új elővizsgálati kéreleműrlap használható.

A 2004. január 1-jei vagy ezt követő nemzetközi bejelentési nappal rendelkező bejelentésekre vonatkozó elővizsgálati kérelmet be lehet nyújtani

- a kutatási jelentésnek és a nemzetközi kutatási szerv írásbeli véleményének a bejelentő részére történt továbbításának napjától számított 3 hónapon, vagy

- az elsőbbség napjától számított 22 hónapon belül, a későbbi időpontban.

4. Illetékek változása

a) Az alapilletéket és a megjelölési illetéket az egységes nemzetközi bejelentési illeték váltotta fel, amelynek összege CHF 1400. Az új illeték szempontjából a nemzetközi bejelentésnek az átvevő hivatal által történt átvételi napja az irányadó.

b) A kezelési illeték összege CHF 200. Ez az összeg fizetendő minden olyan nemzetközi bejelentéssel kapcsolatban, amelyre vonatkozóan az elővizsgálati kérelmet 2004. január 1-jén, vagy ezt követően nyújtják be.

c) A PCT-EASY (PCT-SAFE) felhasználásával benyújtott bejelentések esetén a nemzetközi bejelentési illeték CHF 100 összeggel csökken.

Európai szabadalmi bejelentés az MSZH-nál

Európai szabadalmi bejelentést – a megosztással kezelt európai szabadalmi bejelentés kivételével – a Magyar Szabadalmi Hivatalnál is be lehet nyújtani.

A Magyar Szabadalmi Hivatalnál kell benyújtani az európai szabadalmi bejelentést, ha a bejelentő magyar állampolgár, illetve, ha lakóhelye vagy székhelye belöldön van, kivéve, ha az európai szabadalmi bejelentés a Magyar Szabadalmi Hivatalhoz legalább két hónappal korábban benyújtott olyan bejelentés elsőbbségét érvényesíti, amelynek államtitokként való kezelését a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke nem rendelte el.

Az európai szabadalmi bejelentésnek tartalmaznia kell a bejelentési kérelmet (EPO 1001, 1002 és 1010 formanyomtatvány használata ajánlott), leírást, igénypontot(ka)t, kivonatot és szükség esetén rajzo(ka)t 1–1 példányban, a bejelentési kérelem 6. oldalát (EPO 1001.6) pedig 4 példányban. Meg kell jelölni legalább egy szerződő államot. A formanyomtatványok a Magyar Szabadalmi Hivatalnál ingyenesen beszerezhetők, illetve az internetről letölthetők.

A bejelentést angol, német vagy francia nyelven kell benyújtani. Magyarországon magyar állampolgárságú személyek illetve magyar lakhellyel/telephellyel ren-

delkező természetes vagy jogi személyek az európai bejelentést magyar nyelven is benyújthatják. Ebben az esetben a bejelentés átvételétől számított 3 hónapon belül, elsőbbség igénylése esetén viszont, legkésőbb az elsőbbségi dátumtól számított 13 hónapon belül, be kell nyújtani a fordítást az említett nyelvek valamelyikén.

A bejelentést az Egyezményben előírt bármely nyelven be lehet nyújtani, feltéve, hogy a bejelentés magyar nyelven, vagy az Európai Szabadalmi Hivatal bármelyik hivatalos nyelvén tartalmazza legalább a következőket:

- utalást az európai szabadalom iránti igényre
- a bejelentő azonosítására alkalmas, vagy a vele való kapcsolatfelvételt lehetővé tevő adatokat.

Az Európai Szabadalmi Hivaltól kapott visszajelzés előtt (EPO 1001.6 formanyomtatvány) a fordítást, illetve egyéb utólag benyújtott iratot a Magyar Szabadalmi Hivatalon keresztül olyan hatállyal lehet továbbítani, mint-ha ugyanazon a napon az Európai Szabadalmi Hivatalhoz nyújtotta volna be a bejelentő, azt követően az Európai Szabadalmi Hivatalhoz való beérkezés dátuma a benyújtás dátuma. Ettől kezdve a bejelentőnek közvetlenül az Európai Szabadalmi Hivattal kell a kapcsolatot tartania.

szabályozásnak az Európai Unió irányelveihez való adaptálásában is. Mindezek a változások jelentős feladat elé állították a 2000-ben megújított összetételű Testület eljáró tanácsait, amelyek számos, elvi jelentőségű véleményt dolgoztak ki.

A kötet szerkesztői több mint 200 ügyet tekintettek át, s ezek közül azokat válogatták ki, amelyekben valamilyen érdekesebb vagy bonyolultabb kérdés megítélése volt az eljáró tanácsok feladata. (A Testület ezek mellett számos „rutin” jellegű ügygel is foglalkozott, amelyekben a jogsértés elkövetése, a jogsértő példányok azonosítása, illetve a kár megállapítása volt a feladat. Ezek az ügyek erősen tényálláscentrikusak voltak, ezért a szerkesztők csak keveset tartottak közülük közlésre érdemesnek.)

A kötet tizenöt tematikus fejezetből áll, amelyeknek az elején bevezető megjegyzésekben tekintheti át az olvasó a közölt vélemények legfontosabb jellemzőit. A fejezeteken belül az egyes véleményeket – a bírósági határozatok (BH) mintájára – sorszámmal és a tartalmukat tükröző címmel látták el a szerkesztők. Ugyanakkor az egyes szakvélemények nyomán született bírósági ítéletek (összefoglalói) többnyire hiányoznak a gyűjteményből, mivel nem álltak rendelkezésre. Az Sztj. uniós csatlakozástól hatályos módosítása viszont előírta a bírósá-

gok és más hatóságok számára, hogy a Testület részére küldjék meg azokban az ügyekben hozott érdemi határozatokat, amelyekben a Testület szakvéleményt adott. A következő kötet összeállításánál tehát már biztonsággal lehet számolni az ítéletekkel is.

Számos olyan vélemény szerepel a kötetben, amely több témát is érint és ezért több fejezetbe is besorolható lett volna. Ezek ott szerepelnek, ahova a legfontosabb, illetőleg legalaposabban elemzett téma alapján illenek. A többi fejezetben csak a vélemények címe jelenik meg, kurziválva a címeken belül azt a részt, amely az adott fejezetben való megemlítésüket indokolja. Természetesen mindenhol utalás történik arra, hogy a vélemény teljes szövege melyik fejezetben, milyen sorszám alatt található.

A 2003. évi CII. törvény újabb módosításokat hozott szerzői jogunkban; teljessé téve az összhangot az uniós irányelvekkel, és kibővítette a Testület hatáskörét is. Az új szabályozás azonban csak 2004. május 1-jén, Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozása napján lépett hatályba. Éppen ezért a Testületnek az új szabályokat is figyelembe vevő szakértői véleményei már egy új – az ötödik – gyűjteményes kötetben jelennek meg.

A Szabadalmi Együttműködési Szerződés (PCT) Végrehajtási Szabályzatának változásai 2004. január 1. napjától

A PCT 2001. májusában megkezdődött reformjának során a Közgyűlés a Végrehajtási Szabályzat több olyan módosításáról határozott, amelyek 2004. január 1-jén lépnek hatályba. Ezek közül a legfontosabbakat tartalmazza az alábbi ismertető.

1. A megjelölési rendszer változása

A bejelentési kérelemben megszűnt a Szerződő Államok egyenként történő megjelölése. A 2004. január 1-i, vagy ezt követő nemzetközi bejelentési nappal rendelkező bejelentések vonatkozásában életbe lépett az automatikus megjelölési rendszer. Ennek értelmében a bejelentési kérelem benyújtása minden olyan ország megjelölését jelenti, amely a nemzetközi bejelentés benyújtási napján tagja a PCT-nek, továbbá bármely lehetséges oltalmi forma igénylésére és adott esetben mind nemzeti, mind regionális szabadalom igénylésére is kiterjed.

A bejelentőnek tehát csak az eljárás nemzeti szakaszba lépése alkalmával kell döntenie arról, hogy mely országokban kíván szabadalmat igényelni, valamint arról is, hogy milyen oltalmi formát, illetve hogy nemzeti vagy regionális szabadalmat igényel-e.

2004. január 1-jétől csak a fenti változásoknak megfelelő, új kéreleműrlap használható.

2. Továbbfejlesztett nemzetközi kutatási és elővizsgálati rendszer

A 2004. január 1-jén vagy ezt követően benyújtott nemzetközi bejelentésekkel kapcsolatban a nemzetközi kutatási szerv a nemzetközi kutatási jelentéssel együtt írásbeli véleményt is készít arról, hogy az igényelt találmány újnak, feltaláló lépést tartalmazónak és iparilag alkalmazhatónak látszik-e. A véleményt megküldik a bejelentőnek és a Nemzetközi Irodának. Amennyiben a bejelentő nem nyújt be a II. Fejezet szerint elővizsgálati kérelmet, a Nemzetközi Iroda a véleményt a szabadalmazhatóságra vonatkozó előzetes nemzetközi jelentésként megküldi a megjelölt hivataloknak és a bejelentőnek. A jelentés tartalma az elsőbbségtől számított 30 hónap letelte előtt, csak a bejelentő hozzájárulásával ismerhető meg.

Amennyiben a bejelentő elővizsgálati kérelmet nyújt be, a nemzetközi elővizsgálati szerv saját első írásbeli véleményeként felhasználja a nemzetközi kutatási szerv által készített fenti véleményt.

A tanúsítványok érvénytelenségének megállapítására akkor kerül sor, ha a tanúsítványok megadását követően merül fel olyan ok, amely a tanúsítvány (a közösségi rendeletekben meghatározott) érvénytelenségét vonja maga után.

Érvénytelenség esetén a tanúsítvány a bejelentés napjára visszaható hatállyal szűnik meg. Az érvénytelenségről hozott határozatról a Hivatal hatósági tájékoztatást közöl a hivatalos lapjában, bejegyzi azt a tanúsítványlajstromba.

Nemleges megállapítási eljárás, a tanúsítvány értelmezése

A szabadalmakhoz hasonlóan lehetőség van a tanúsítványok esetében is a **nemleges megállapítási eljárásra** a szabadalmi törvény eljárási szabályai szerint. A tanúsítvány értelmezése során a Hivatal – az eljáró bíróság vagy egyéb hatóság megkeresésére – szakvéleményt ad; a szakvéleményt a tanúsítvány, a szabadalmi leírás és a forgalomba hozatali engedély összevetése alapján készíti el.

Létrejött az országos iparjogvédelmi információs hálózat

Magyarország 2003. január 1-jén csatlakozott az Európai Szabadalmi Egyezményhez, 2004. május elsején belépett az Európai Unióba, ezzel egyben a közösségi oltalmi rendszerekhez is csatlakozott. E két, nagy horderejű esemény kedvező hatásainak kibontakoztatásához, az egységes európai piacon való sikeres helytálláshoz szükség van a hazai kis- és középvállalatok iparjogvédelmi tevékenységének erősítésére, iparjogvédelmi tudatosságának elmélyítésére. Az iparjogvédelmi tudatosság növelése az országos iparjogvédelmi tájékoztató hálózat létrehozásával, regionális iparjogvédelmi információs pontokon kínált, egyedi igényekhez igazított iparjogvédelmi információszolgáltatással érhető el.

Ezért a Kormány a magyar szabadalmi rendszer európai integrációjáról hozott döntésével egyidejűleg elrendelte a kis- és középvállalkozások iparjogvédelmi tevékenységének erősítését célzó, átfogó intézkedési terv kidolgozását.

Az országos iparjogvédelmi információs hálózat szerkezete

1. A VIVACE program

A 2003. év őszére a Magyar Szabadalmi Hivatal (a továbbiakban: MSZH) – az államigazgatási és szakmai szervezetekkel egyeztetve – elkészítette a **Vállalkozói Iparjogvédelmi Versenyképességi Alapozó Cselekvési Programot**¹, az ún. **VIVACE** programot, amely a kis- és középvállalkozások szellemi tulajdonvédelmi tudatosságának növelésére, iparjogvédelmi kultúrájuk fejlesztésére szolgál. Az MSZH a programot a kormányzati szervek támogatásával, a szakmai és érdekképviselői szervezetekkel együttműködésben, a hivatali éves munkatervbe integrálva, 2004. január 1-től fokozatosan valósítja meg.

Az MSZH által kidolgozott program a vállalkozások iparjogvédelmi tevékenységének erősítésére irányul, igyekszik fogékonyra tenni a cégeket az iparjogvédelem

¹ Vállalkozói Iparjogvédelmi Versenyképességi Alapozó Cselekvési Program = **VIVACE**

iránt. **A program három nagyobb pilléren nyugszik.** Ezek a következők

- **iparjogvédelmi oktatási, képzési tevékenység fejlesztése,**
- **iparjogvédelmi szolgáltatások fejlesztése,**
- **gazdasági ösztönző eszközök alkalmazása a vállalkozói iparjogvédelmi tudatosság erősítésére.**

A három pillér erőteljes kölcsönhatásban áll egymással, az iparjogvédelmi információs hálózat kiépítésében azonban, az első két pillér játszik közvetlen szerepet.

Az MSZH a képzési, szolgáltatási tevékenység szélesítésével a kis- és középvállalkozások szolgálatába kívánja állítani a szellemi tulajdonvédelem terén felhalmozódott értékes hivatali tudást és tapasztalatot, ezzel kívánja elősegíteni versenyképességük javulását. Az MSZH az európai és a nemzetközi iparjogvédelmi szervezetek törekvéseivel összhangban gazdagítani kívánja a tájékoztatást, az információszolgáltatási kínálatot, fejleszteni kívánja a szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos ismeretek átadását, terjesztését és arra törekszik, hogy a gazdasági környezet minél jobban elősegítse az oltalomserzést és az oltalommal védett termékek, eljárások hasznosítását.

Az MSZH egyrészt a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara regionális ügyfélszolgálati infrastruktúrájára, másrészt a felsőoktatási intézmények kapacitásaira építve kívánja továbbfejleszteni az iparjogvédelmi információs hálózatot, amelyet eddig a Magyar Tudományos Egyesületek Szövetségével (MTESZ) együttműködési-szolgáltatási szerződés keretében 2000 óta működtetett.

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium támogatását élvezi az **MSZH és az MKIK közötti együttműködés**. A GKM a Kis- és Középvállalkozói Célelőirányzatból támogatja a kis- és középvállalatok iparjogvédelmi tájékoztatásának javítását célzó együttműködést. Ennek keretében a 23 területi kereskedelmi és iparkamara ügyfélszolgálati irodájában kapnak helyet a regionális iparjogvédelmi információs pontok. Az ügyfélszolgálati tevékenység keretében a szolgáltató információt nyújt – az

iparjogvédelmi adatbázisok, hivatalos kiadványok felhasználásával – az érdeklődő vállalkozók számára, választ ad a felmerülő általános iparjogvédelmi kérdésekre. Az információs irodákat az MKIK alkalmazottai működtetik, az MSZH szakmai-módszertani támogatást, exkluzív adatbázis-hozzáférést biztosít az irodák számára. Az MSZH végzi a munkaerő kiképzését.

2. PATLIB Központ hálózat

Az MSZH a felsőoktatási intézményekhez – mint tudáscentrumokhoz – kötődve is igyekszik továbbfejleszteni az iparjogvédelmi információs központok hálózatát. Ezek a központok az első hazai tagjai az egységes követelmények szerint létrehozott, és az Európai Szabadalmi Hivatal szakmai támogatásával működtetett európai szabadalmi információs és dokumentációs hálózatnak, az ún. **PATLIB hálózatnak**. 2004-ben 301 regionális szabadalmi információs központ működik Európa-szerte. A PATLIB központok elsősorban a kis- és középvállalkozások, egyéni feltalálók, kutatók és oktatók részére szolgáltatnak szabadalmi információt. Magyarországon elsőként, 2004. október 11-én, a Miskolci Egyetemen ünnepélyes keretek között nyílt meg az első magyarországi regionális PATLIB Központ, azaz iparjogvédelmi tájékoztató egység, a 2004. július 6-án az MSZH és az egyetem által aláírt együttműködési megállapodás alapján. Az együttműködés keretében működtetett szolgáltatás támaszkodik a felsőoktatási intézmények infrastruktúrájára, szellemi kapacitására és szolgáltatási gyakorlatára. A nyugat-magyarországi régióban Győr lehet a következő PATLIB Központ helyszíne, a dél-magyarországi régióban Pécs és Szeged a következő PATLIB Központok otthona a tervek szerint.

Az MSZH a MTESZ, az MKIK és a PATLIB Központ hálózat a hazai iparjogvédelmi információs hálózatot egységes elvek alapján kívánja működtetni, az Egységes Iparjogvédelmi Információs Hálózati Szabvány bevezetésével.

3. A Magyar Szabadalmi Hivatal és a Magyar Tudományos Egyesületek Szövetsége (MTESZ) által közösen működtetett iparjogvédelmi információs pontok hálózata

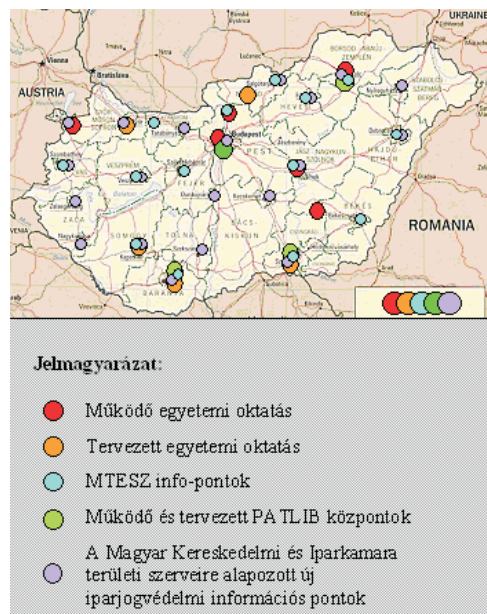
Változások a reprográfiai jogdíj szabályozásában

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 21.§ (1) bekezdése bevezette a **reprográfiaival** (fénymásolással vagy **más hasonló módon** papíron vagy más hordozón) **többszörözött művek szerzőit, illetve kiadóit illető jogdíjigényt**, amelynek célja a magáncélú másolások okozta veszteség kiegyenlítése. Már a törvényjavaslat ezen része, és különösen a törvény felhatalmazása alapján kiadott, a reprográfiai eszközöket felsoroló kormányrendelet (**158/2000 (IX.13.)** Korm. rendelet) kezdettől fogva komoly ellenzésre talált az informatikai ipar képviselői körében.

2000 óta az ország öt régiójában működnek iparjogvédelmi információs pontok a helyi MTESZ székházakban. Az eddigi szolgáltatási tapasztalatok és a szakmai-módszertani támogatás folyamatos biztosítása érdekében ezek a szolgáltatási pontok is részeivé válnak az országos iparjogvédelmi információs hálózatnak.

A nemzeti iparjogvédelmi információs és oktatási hálózat területi lefedettségét az alábbi ábra hivatott érzékeltetni:

Nemzeti iparjogvédelmi információs és oktatási lefedettség

Az ország egyes regionális központjaiban a három hálózat mindegyike szolgáltatóhellyel képviselheti magát. A szolgáltatóhelyek eltérő igényű ügyfélkör számára biztosítanak iparjogvédelmi információt, ugyanakkor egymás szolgáltatásainak körét ismerve az ügyfeleket a számukra legmegfelelőbb szolgáltatást nyújtó hálózati ponthoz tudják irányítani.

A szakmai, módszertani, képzési háttérrel minden szolgáltató pont mögött a Magyar Szabadalmi Hivatal biztosítja.

Ennek köszönhetően a kormányrendelet már eredetileg is szűkebb körben határozta meg a reprográfiaira szolgáló eszközöket annál, mint amelyekkel a gyakorlatban ténylegesen közvetlenül, vagy közvetetten papírhordozón megjelenített másolat készíthető egy szerzői műről. Nem tekintette például reprográfiaira szolgáló eszköznek a szkennert, a nyomtatót és a multifunkcionális (összetett) eszközöket.

Az Európai Közösség azon országaiban, amelyekben a magyarországihoz hasonló, ún. eszköz utáni jogdíj-

igényt állapítanak meg, az említett digitális eszközök közül időközben a technikai fejlődéshez igazodva többen is bevontak a reprográfiai eszközök körébe.

A **reprográfia jogintézményének** bevezetését követően a jogdíjigény érvényesítésére létrejött **Reprográfiai Szövetség** több alkalommal javasolta az eszközök körének felülvizsgálatát.

Az eszközöket meghatározó rendelet felülvizsgálatára a szerzői és a szomszédos jogok egyes vonatkozásainak az információs társadalomban történő harmonizálásáról szóló 29/2001/EK irányelv (ún. Infosoc Irányelv) átültetése kapcsán került sor. A módosító törvényjavaslattal összefüggő feladatokról szóló kormányhatározat irányozta elő a kormányrendelet felülvizsgálatát és szükség szerinti módosítását.

Az előterjesztés szerint a kormányrendelet felülvizsgálatát, az európai jogharmonizációs szempontok, alkotmányossági szempontok (az Sztj. többszörözés fogalom meghatározása és az erre szolgáló eszközök közti eltérés) valamint a gyakorlati tapasztalatok, a technikai fejlődés eredményei indokolták.

Az előterjesztés nyomán készült tervezet felsorolta a reprográfiaira alkalmas eszközök teljes körét, mindazon berendezéseket, amelyeknek nem fő funkciója ugyan a másolatkészítés, de legalább járulékos módon másolat készítésére alkalmasak. (A felsorolás meghatározása mögött az a jogi kérdés húzódik meg, hogy milyen eszköz minősül reprográfiaira szolgáló készüléknek.)

A rendelet módosításának tervezetéről az előterjesztők (IM, NKÖM, MSZH), az IHM, az érintett közös jogke-

zelő szervezetek (ARTISJUS, RSZ, MASZRE) és az informatikai érdekképviseleti szervezetek (Infórum, MATISZ, IMKE) képviselői között több hónapig tartó egyeztetés folyt.

A végeredményt tükrözi a 2004. július 1-i hatállyal megjelent módosítás (197/2004 (VI. 22.) Korm. rendelet). **Reprográfiaira szolgáló készüléknek** tekintendők immár a másolók mellett a nyomtatók (az ún. nem mechanikus nyomtatók csak akkor, ha szerzői művek másolására alkalmasak, így pl. a keskeny számlanyomtatók nem tartoznak a reprográfiai eszközök körébe). A készülékek második csoportjába kerültek a szkennerek és a telefax készülékek abban az esetben, ha multifunkcionális készülékek részei.

A módosító rendelet tárgyában készült előterjesztés határozati javaslata rendelkezik egy munkacsoport felállításáról, amelynek feladata, hogy megvizsgálja, hogyan lehet az ún. digitális jogkezelési rendszert a magyar szerzői jogi rendszerbe beilleszteni. A munkacsoportot az igazságügy-miniszter felállította, abba az igazságügy-miniszter, a nemzeti kulturális örökség minisztere, az informatikai és hírközlési miniszter és a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke tagokat delegált, továbbá felkérte a munkacsoportban való részvételre a szerzői és felhasználói érdekvédelmi szervezeteket.

A munkacsoport feladata, hogy 2005. június 30-ig abban a tárgyban, hogy a digitális jogkezelés (DRM) milyen viszonyban áll a hatályos törvény szerinti megoldásokkal, koncepciót készítsen.

(A digitális jogkezelés alap gondolata az, hogy az átányjogdíjat jelentő díjigények helyett? / mellett? mód lehet-e az egyedi, elektronikus úton történő másolás engedélyezésre.)

A szerzői jog a gyakorlatban (A Szerzői Jogi Szakértő testület véleményeinek gyűjteménye)

– Könyvismertető –

2004 augusztusában jelent meg a KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. gondozásában – a Magyar Szabadalmi Hivatal támogatásával – „**A szerzői jog a gyakorlatban**” című **kézikönyv**. A kiadvány a Szerzői Jogi Szakértő Testület (SzJSzT) 1997 és 2003 között napvilágot látott állásfoglalásainak és szakvéleményeinek válogatott gyűjteménye.

Az SzJSzT létrehozatala óta eddig három gyűjteményes kötet jelent meg a Testület által adott legfontosabb szakértői véleményekkel (az első az 1970–77-es időszakot ölelte fel Dr. Messik Márta szerkesztésében, míg a második és a harmadik az 1978–89-es, illetve az 1990–96-os időszakot Dr. Lenkovics Barnabás és Dr. Székely László szerkesztésében). A most megjelent ne-

gyedik kötet főszerkesztője id. Dr. Ficsor Mihály (a Testület elnöke), szerkesztői pedig Dr. Kiss Zoltán és Dr. Kulcsár Eszter.

A **negyedik kötet** által átfogott időszak (1997–2003) alatt, 1999 júniusában fogadta el az Országgyűlés az új szerzői jogi törvényt, amely több szempontból modernizálta a szerzői és szomszédos jogi szabályokat. Ezek közül a legfontosabb, hogy a jogalkotó elvégezte azoknak a módosításoknak a nagy részét, amelyek a szerzői és szomszédos jogoknak a digitális környezetben való alkalmazásához szükségesek, és ezzel végrehajtotta a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) „Internet szerződésai” által megkívánt változtatásokat. Ezen túlmenően, az új Sztj. jelentős haladást hozott a magyar